

Wymagania obligatoryjne obowiązujące wszystkich dzierżawców:

Dzierżawca jest zobowiązany do przestrzegania obowiązującego prawa, a w szczególności ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 j.t ze zm.), rozporządzeń Ministra właściwego ds. Środowiska oraz zarządzeń Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego.

1. Na dzierżawionych gruntach należy:

- a. prowadzić prace od poniedziałku do piątku, wyłącznie w dni robocze.
- b. rozpoczynać prace nie wcześniej niż 2 godziny po wschodzie słońca i zakończyć je nie później niż 2 godziny przed zachodem słońca.
- c. wykonywać zabiegi w sposób zgodny z opisem kategorii użytkowania zamieszczonym w załączniku nr 1 do Umowy¹;
- d. zebrać biomasę w ciągu dwóch tygodni od skoszenia. W przypadku koszenia ręcznego w stogi, a w przypadku koszenia mechanicznego w stogi lub w bele. Stogi powinny mieć min. 2,5 m wysokości. Nie dopuszcza się składowania biomasy w kopach.
- e. **wywieźć biomasę** niezwłocznie po zbiorze lub w przypadku utrzymywania się warunków uniemożliwiających prowadzenie wywozu na ten czas w terminie **do 31 grudnia danego roku** (z wyjątkiem gruntów, dla których w opisie kategorii użytkowania wskazano wcześniejszy termin). Prace wywozu należy prowadzić tak, by nie spowodować mechanicznych zniszczeń struktury gleby oraz roślinności. Nakaz wywozu dotyczy również biomasy pozostałej z poprzednich lat, w tym biomasy zalegającej w momencie przekazywania gruntu Dzierżawcy;
- f. jeżeli w opisie kategorii użytkowania wskazano **zabieg redukcji drzew lub krzewów**, zabieg ten wykonać w ciągu pierwszych dwóch lat obowiązywania umowy w terminie od 16 sierpnia do 15 lutego. Pozyskane drewno i gałęzie należy usunąć z powierzchni dzierżawionej poza teren BbPN w tym samym terminie;
- g. przejazd przez grunty nie będące własnością BbPN uzgodnić z właścicielami tych gruntów;
- h. uzgodnić przebieg tras dojazdowych z BbPN, który nie powinien ulegać modyfikacji w trakcie trwania umowy dzierżawy. Zmiany przebiegu tras spowodowane sytuacjami wyjątkowymi muszą zostać wcześniej uzgodnione z BbPN. Trasy dojazdowe do dzierżawionych powierzchni powinny mieć szerokość nie większą niż 8 – 10 m. Na dzierżawcy spoczywa obowiązek utrzymania tras w stanie pozwalającym na ich użytkowanie bez powodowania znaczących zniszczeń w podłożu lub przez cały okres dzierżawy, np. poprzez wyłożenie faszyny lub w inny sposób po wcześniejszym pisemnym uzgodnieniu z BbPN;
- i. zachować (tzn. pozostawić bez wykaszania) oznakowane stanowiska wierzby lapońskiej i brzozy niskiej;
- j. w przypadku stwierdzenia przez Służby Parku bukowiska łosi na użytkowanym obszarze, na wezwanie Służby Parku wstrzymać prace do momentu jego zakończenia;
- k. roślinność w pasach 5 m szerokości wzdłuż rowów melioracyjnych kosić po 15 września lub pozostawiać je nieskoszone;
- l. wykonywać koszenie na wysokości 10-20 cm nad poziomem gruntu, a w przypadku zbiorowisk kępowych (tj. z dominacją turzyc kępowych) wykonywać koszenia, tak by nie uszkadzać kęp turzyc;
- m. w przypadku występowania na powierzchni dzierżawionej wody nad poziomem gruntu zrezygnować z wykonania zabiegów lub wykonać je ręcznie.
- n. w przypadku powierzchni koszonej raz na 5 lat odstąpić w danym sezonie od wykonania zabiegów, gdy poziom wody uniemożliwia ich realizację bez naruszenia wierzchniej warstwy gleby. Zabieg ochronny należy wówczas przełożyć na następny sezon. Zasada ta obowiązuje w pierwszych trzech sezonach realizacji umowy.
- o. skutecznie i z wyprzedzeniem zgłosić: rozpoczęcie prac, zakończenie koszenia i zbioru biomasy, zakończenie wywozu biomasy w danym sezonie mailowo lub telefonicznie – wyłącznie wiadomość tekstowa, sms, do właściwego miejscowo konserwatora obwodu ochronnego. W zawiadomieniu należy

---

¹ W przypadku kilku sąsiadujących ze sobą działek ewidencyjnych będących przedmiotem dzierżawy o tej samej kategorii użytkowania, stanowiących jeden kompleks, wskazany wcześniej procent koszenia odnosi się do całości kompleksu a nie do każdej działki ewidencyjnej.

podać: nr umowy, miejsce i czas rozpoczęcia i/lub zakończenia prac.

- p. W przypadku konieczności przebywania na terenie BbPN po zmierzchu, np. celem dozoru pozostawionego sprzętu lub powierzchni dzierżawionej wystąpić z wyprzedzeniem o zgodę do Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego na przebywanie nocą na terenie BbPN. Zgłoszenie musi zawierać: cel przebywania, okres czasu jakiego dotyczy, miejsce oraz osoby i sprzęt przebywające nocą w BbPN.

2. Na dzierżawionych gruntach zabrania się:

- a. przeorywania, wałowania, włókania, stosowania osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej;
- b. nawożenia, wapnowania, bronowania;
- c. stosowania środków ochrony roślin;
- d. tworzenie nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych;
- e. koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni;
- f. wykonywania więcej niż jednego pokosu rocznie o ile taka możliwość nie została wskazana przy opisie kategorii użytkowania;
- g. pozostawiania biomasy w pokosach lub jej rozdrobnienia;
- h. składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w obniżeniach terenu;
- i. uszkodzania i niszczenia punktów pomiarowych sieci hydrologicznej BbPN.

3. Na dzierżawionych gruntach dopuszcza się:

- a. przedłużenie terminu realizacji działań w przypadku braku możliwości ich wykonania (dokończenia) w danym sezonie wegetacyjnym w uzgodnionym terminie, jeżeli warunki hydrologiczne uniemożliwiają prowadzenie prac bez powodowania negatywnych zmian w strukturze siedliska i w podłożu. Wydłużenie terminu koszenia możliwe będzie tylko po wcześniejszym pisemnym uzgodnieniu z BbPN;
  - b. odstąpienie od wykonania zabiegów w danym sezonie w przypadku występowania i długotrwałego utrzymywania się wysokich stanów wód uniemożliwiających bądź istotnie utrudniających ich wykonanie. Dzierżawca może zwrócić się do Wydzierżawiającego z pisemnym wnioskiem o przedłużenie terminu realizacji rozpoczętych prac uzasadniając zaistniałą sytuację. W uzasadnieniu należy przedstawić okoliczności uniemożliwiające terminowe zakończenie działań. W przypadku utrzymywania się warunków uniemożliwiających prowadzenie zabiegów należy wskazać okres trwania niekorzystnych warunków oraz załączyć dokumentację potwierdzającą te okoliczności, np. pomiar poziomu wody z tego okresu na powierzchni dzierżawionej, której dotyczy wniosek wraz z dokumentacją fotograficzną obrazującą trudności. Fotografie muszą zawierać geolokalizację. Zaistniałe ograniczenia można potwierdzić również u właściwego miejscowo Konserwatora Obwodu Ochronnego – odpowiednia adnotacja Konserwatora na piśmie Dzierżawcy.
4. Na dzierżawionych gruntach zaleca się pozostawienie bez zabiegów (koszenia i odkrzaczania) miejsc pokrytych krzewami, drzewami, zwartą trzcina, szczególnie podmokłych, na obszarze stanowiącym do 5% powierzchni kompleksu.
5. Działania ochronne powinny zostać zaplanowane tak, by powierzchnia niekoszona znajdowała się co roku w innym miejscu. Opracowując *Porozumienie w sprawie działań ochronnych na lata 2023-2028* (załącznik nr 4 do umowy) Dzierżawca jest zobowiązany do uwzględnienia lokalizacji koszeń przeprowadzonych na tych gruntach w latach poprzednich. Ich lokalizacja z lat ubiegłych zostaną udostępnione Dzierżawcy przez BbPN na jego pisemny wniosek.
6. Ze względu na stosowanie różnych urządzeń do pomiaru powierzchni przyjmuje się nie większy niż 10% margines błędu powierzchni skoszonej w stosunku do powierzchni zaplanowanej w danym sezonie do koszenia.